

IZHODIŠČA ZA SOCIALNI SPORAZUM 2012 - 2016

1 Namen

Socialni partnerji, predstavniki delodajalcev in sindikatov ter Vlada RS, sprejemamo dogovor o izhodiščih za pripravo socialnega sporazuma za obdobje 2012-2016 z namenom doseganja najširšega soglasja o ciljih našega skupnega razvoja, nujnih korakov za izhod iz krize ter rešitvah, ki vodijo k državi blaginje za vse. Glede vprašanj, ki zadevajo mlade in upokoјence bomo k iskanju rešitev vključili tudi legitimne predstavnike upokoјenske in mlade generacije z namenom, da socialni dogovor nadgradimo s čim širšim medgeneracijskim soglasjem.

Izhajamo iz ocene:

- da je gospodarska in socialna kriza resno prizadela Slovenijo,
- da v Evropi in ZDA kriza še traja in so različni gospodarski in socialni kazalci iz meseca v mesec slabši,
- do so globalne gospodarske in socialne razmere nestabilne, po predvidevanju nekaterih mednarodnih institucij pa se Evropi v letu 2012 obeta blaga recesija,
- da se pojavljajo razpoke v evropski zgradbi in v ustroju evropske denarne unije, kar ima za posledico ustvarjanje vse večjega demokratičnega deficita,
- da bomo v prihodnosti soočeni tako z reševanjem lastnih težav kot s potrebo in obvezo sodelovanja pri reševanju najbolj perečih problemov EU,
- da se v času gospodarske in socialne krize še poglobljajo težave v delovanju pravne države, ki je tudi razgrnila nekatere slabe prakse upravljanja podjetij

Ker se strinjamo:

- da je uspešnost in učinkovitost reševanja sistemskih problemov in težav nacionalne razsežnosti povezana z načinom in stopnjo doseženega soglasja s socialnimi partnerji in drugimi akterji pri izpolnjevanju ciljev določenih s tem sporazumom,
- da potrebujemo vse moči, da bomo iz krize izšli čim prej in se umestili na pot trajnostnega, ekonomskega in socialnega razvoja,
- da lahko ta cilj dosežemo le s sodelovanjem,

si bomo prizadevali h krepitvi in razvijanju socialnega dialoga ter zaupanja socialnih partnerjev in drugih deležnikov, pri čemer je potrebno zagotoviti ravnovesje med socialno državo in tržnim gospodarstvom, rešitve pa iskati v okviru celotnega sistema in ne parcialno.

Zato socialni in medgeneracijski dialog, ki predstavlja temelj širokega družbenega soglasja glede ekonomskega in socialnega razvoja Slovenije, sprejemamo kot pomembno demokratično vrednoto, ki jo bomo utrjevali, poglobljali ob hkratnem zagotavljanju nadaljnega razvoja kvalitete socialnega dialoga.

Ključne odločitve na gospodarskem, ekonomskem in socialnem področju o reguliranju odnosov med podjetji in zaposlenimi, o urejanju pravic zaposlenih in brezposelnih ter o socialnih pravicah, ki izhajajo iz zaposlitve bodo predmet usklajevanja in iskanja soglasja socialnih partnerjev in vlade. Osrednje mesto dogovarjanja bo Ekonomsko socialni svet. Ob medgeneracijskih usklajevanjih bodo v delovne skupine vključeni in bodo aktivno sodelovali tudi legitimni predstavniki upokoјenske in mlade generacije.

V socialnem in medgeneracijskem dialogu bomo na področjih, ki jih določa prejšnji odstavek, usklajevali strateške in konkretne rešitve, ki bodo predmet resolucij, zakonov in drugih predpisov. Ob smiselni uporabi resolucije o normativni dejavnosti in protokolu, ki ju določa poslovnik vlade, bomo rešitve, ki jih bo predlagala Vlada RS dobili v obravnavo najmanj 30 dni pred sprožitvijo javne razprave in skupaj s predlogom predpisa tudi predlog usklajevalnega postopka o posameznih rešitvah.

Strinjamo se, da ta dogovor predstavlja izhodišče in podlago za nadaljnja dogovarjanja in da bo naš način delovanja temeljil na aktivnem in odgovornem sodelovanju in vzajemnem spoštovanju ter iskanju skupnih temeljnih rešitev.

O temeljnih vprašanjih s področij delavno pravne zakonodaje, trga dela, zdravstvenega in pokojninsko-invalidskega zavarovanja ter plačnega sistema v javnem sektorju za katera se bomo dogovorili v socialnem sporazumu, bo potrebno soglasje socialnih partnerjev.

2 Cilji in vrednote

Podpisniki teh izhodišč si bomo s skupnimi in posameznimi dejavnostmi prizadevali za trajnostni ekonomski in socialni razvoj in povečanje blaginje ljudi, ki se odraža v kakovosti življenja, visoki stopnji zaposlenosti in učinkoviti pravni varnosti. Takšen razvoj mora zagotoviti čim bolj enake možnosti za življenje vsem ter izboljšati možnosti vsakega človeka za dolgo, zdravo in aktivno življenje s ciljem, da uresniči svoje osebne in poslovne načrte ter s tem prispeva k osebni sreči in blagostanju družbe kot celote.

Pogoj za povečevanje blaginje sta visoka stopnja zaposljivosti in zaposlenost, ki temelji na pametni, trajnostni in vključujoči rasti in trajnostnemu razvoju. Višja produktivnost, večja gospodarska rast, višje plače, večjo, boljše in ustrežnejšo socialno zaščito in trajno blaginjo bomo dosegli z oblikovanjem nove razvojne strategije, katere temelj bo tudi intenzivno vlaganje v znanje zaposlenih, v raziskave in razvoj ter v investicije za zagotavljanje kvalitetnih in učinkovitih javnih storitev, kot so izobraževanje, zdravstvo in socialno skrbstvo. Posebno pozornost bomo namenili izboljšanju konkurenčnosti gospodarstva, zaupanjem v ustvarjalnost, inovativnost in podjetnost ljudi ter s krepitvijo pravne in pravične države. Posebna skrb države mora biti usmerjena v krepitev učinkovitosti in kakovosti javnega sektorja, v zagotavljanje kvalitetnih in učinkovitih javnih storitev, kot so izobraževanje, zdravstvo, socialno skrbstvo. Naloga države je, da poskrbi, da so te storitve dostopne vsem pod enakimi pogoji ter da je zanje zagotovljeno tudi sodno varstvo. Ukrepi na področju socialnega varstva morajo temeljiti na pravičnosti, solidarnosti, načelu enake dostopnosti in proste izbire oblik, hkrati pa je potrebno zagotavljati človekovo dostojanstvo in preprečevati socialno izključenost.

Okolje, ki bo omogočilo ljudem, da neovirano razvijejo svoje potenciale, je potrebno dopolnjevati s solidarnostjo, ki temelji na zniževanju družbenih neenakosti in predstavlja pravično porazdeljeno skrb države za vse svoje državljane ter učinkovitem sodnem varstvu, ki je vsem dosegljivo pod enakimi pogoji.

Razvoj potrebuje natančne merljive cilje. Zastavljamo si naslednje:

1. Socialni partnerji si bomo prizadevali k doseganju ciljev strategije Evropa 2020 na področju zaposlenosti, vlaganj v raziskave in razvoj, revščine in socialne izključenosti ter ciljem v okviru Podnebno-energetskega svežnja direktiv do leta 2020.
2. Razvoj naj bo enakomeren. Neenakost med regijami se pri izbranih makroekonomskih kazalnikih in kazalnikih kvalitete življenja ne bo povečala.

Cilji temeljijo na naslednjih vrednotah:

1. Svoboda. Vsak človek mora imeti svobodo, da razvije svoje potenciale, da ima gospodarsko pobudo, možnost izbire in konkurence in odgovornost za posledice lastnih ravnanj.
2. Pravičnost. Vsi zaslužijo enake možnosti za uveljavljanje upravičenosti, ki jih ima človek do ekonomskih in socialnih pogojev svojega delovanja, ne glede na to, kje ali v kakšno družino ali okolje so rojeni.
3. Integriteta posameznika in družbe. Osebna morala in etika je predpogoj družbene morale.
4. Delo. Človeku daje možnost, da sebi in družini ustvari materialne in socialne pogoje za dostojno življenje. Preko dela posameznikov se ustvarja realna podlaga družbene blaginje. Pri tem mora biti zagotovljena svobodna izbira poklica in, da je vsakomur pod enakimi pogoji dostopno vsako delovno mesto.
5. Odgovornost za lastna dejanja, odgovornost upravljalcev in lastnikov podjetij, družbena odgovornost podjetij, javna in politična odgovornost odločevalcev do soljudi, okolja in do prihodnjih generacij.
6. Solidarnost tistih, ki ustvarijo več, da prispevajo več za skupno dobro, za soljudi pod pragom

revščine; delovno aktivnega prebivalstva do starejšega, neaktivnega prebivalstva in ranljivejših skupin; ter razvitejših do manj razvitih delov države

3 Način oblikovanja dokumenta in njegova veljavnost

V roku 14 dni po podpisu teh izhodišč bomo vsi podpisniki prispevali svoje predloge za oblikovanje osnutka Socialnega sporazuma. Delovna skupina podpisnic bo na podlagi prejetih predlogov v roku 7 dni oblikovala osnutek dokumenta, ki bo v primeru večjega števila predlogov o istih vprašanih vseboval variantne rešitve. Najkasneje 30. dan po podpisu dokumenta o izhodiščih bo stekel intenziven in neprekinjen socialni dialog v okviru podpisnic izhodišč, ki bo trajal do sklenitve sporazuma. Socialni partnerji si bomo prizadevali za podpis Socialnega sporazuma do 20. junija 2012. Ta bo veljal za obdobje 2012-2016 oziroma od 1.7.2012 do 31.12.2016.

4 Izhodišča

V moderni zgodovini Evrope se je uveljavil t.i. socialno-tržni model, ki je utemeljen na tripartitem dogovoru med predstavniki delodajalcev, sindikatov in vlado. Z njegovo pomočjo se laže premagujejo različne turbulence na trgu, v družbi in državi.

V času globoke finančne, gospodarske, socialne in politične krize bi tak splošni družbeni dogovor, ki glede ključnih rešitev temelji na konsenzu socialnih partnerjev in medgeneracijski solidarnosti, omogočil smotrnejši izkoristek razvojnih potencialov, pravično porazdelitev bremen izhoda iz krize ter napredka, obenem pa bi ohranil socialni in politični mir.

Z vstopom v evro območje smo si zagotovili pomembne (monetarne) temelje za uspešnejše finančno in gospodarsko upravljanje. Vendar pa se je v Sloveniji zaradi pretekle vodene fiskalne politike povzročil dolgoročni strukturni primanjkljaj, ki je posledica neustrezne priprave na scenarij gospodarske krize in ukrepov sprejetih v času finančne in gospodarske krize. Potrebno je zagotoviti vzdržno in disciplinirano fiskalno politiko ob hkratni ciljno naravnani investicijski usmerjenosti, ki bo imela pozitivne multiplikativne sektorske in zaposlovalne učinke, s čimer se razbremeni pritisk na javne odhodke. Da bi lahko Slovenija ustrezno reagirala in uveljavila ustrezne rešitve, potrebuje intenziven socialni in politični dialog, stabilnost in socialni mir.

Ena od največjih razvojnih težav v Sloveniji je prevelik razkorak med rezultati izobraževalnega sistema ter potrebami družbe in gospodarstva. V Sloveniji je ta hip skoraj 28.000 mladih brez redne zaposlitve, mnogi z univerzitetno izobrazbo. V zadnjih letih smo prvič dosegli višji odstotek brezposelnih mladih, kot je povprečje EU. Mladi so torej v najbolj nezavidljivem položaju v času krize in zahtevajo posebno pozornost in vključenost v medgeneracijski dialog. Podrobno bomo preučili možnosti sprememb delovnega časa v povezavi z zmanjševanjem števila brezposelnosti. Država bo več pozornosti namenila novim podjetniškim oblikam, kot so kooperative, zadruge in podjetja, ki so v lastništvu zaposlenih, socialna podjetja, ki niso usmerjena v dobičkonosnost.

Prenizka gospodarska rast, visoka brezposelnost, nestalnost zaposlitve, siva ekonomija, demografske spremembe, nedelovanje pravne države, nizka konkurenčnost gospodarstva in prekratka delovna aktivnost dolgoročno vplivajo na vzdržnost pokojninskega sistema. Predvsem zaradi visoke stopnje brezposelnosti, razmeroma visokega števila prekernih zaposlitev zlasti med mladimi, previsokega deleža sive ekonomije, (ne)delovanja pravne države, premajhne učinkovitosti aktivne politike zaposlovanja in razmer na trgu dela Slovenija v precejšnjem delež v primerjavi s članicami EU, proračunsko financira primanjkljaj v pokojninski blagajni. Zato je potrebna sprememba pokojninskega sistema, ki bo ustrezal demografskim spremembam, ki bo povezan z zastavljenimi cilji na trgu dela in bo finančno vzdržen. Posodobljen pokojninski sistem bo zagotovil nemoteno izplačevanje dostojnih pokojnin iz prvega stebra, pritegnil mlajše generacije k vključitvi in varčevanju, vzpostavil preglednost med plačanimi prispevki in pokojnino. K finančni vzdržnosti pokojninskega sistema tudi pomembno pripomorejo ukrepi za zmanjšanje deleža sive ekonomije, povečevanje učinkovitost delovanja pravne

države, večja povezanost aktivne politike zaposlovanja s potrebami gospodarstva ter vpeljava programov, ki bodo mladim omogočili čim prejšnjo redno zaposlitev. Posebno pozornost je potrebno dati tudi zaposlovanju starejših ter ukrepom, ki bodo spodbujali zaposlovanje starejših in omogočali njihovo daljšo delovno aktivnost. Pri tem se zavedamo, da je vsaka resnejša sprememba pokojninskega sistema v bistvu medgeneracijski dogovor, ki temelji na solidarnosti.

Sporazum sklepamo v zelo neugodnih in nestabilnih mednarodnih gospodarskih razmerah, ki se odražajo tudi v zelo neugodnih socialnih posledicah. Območju evra napovedujejo recesijo in nato okrevanje brez pomembnejšega zmanjšanja brezposelnosti, V letu 2012 Sloveniji napovedujejo nadaljnji padec gospodarske rasti in še večjo brezposelnost kot v letu 2011.

Še bolj črni scenariji napovedujejo novo globljo recesijo v letu 2012 zaradi poglobljanja dolžniške krize suverenih evropskih držav in podražitve izposojanja. Možen je kontroliran in celo nekontroliran izstop nekaterih držav iz monetarne unije.

Take razmere mora Slovenija pričakati politično enotna o bistvenih vprašanjih, finančno neodvisna, socialno povezana ter gospodarsko kar se da močna.

5 Področja dogovora

5.1 Javno finančni okvir

Socialni partnerji se zavedamo, da je predpogoj ohranjanja zakonskih pravic iz naslova dela in sociale v sedanjem obsegu ter njihov nadaljnji razvoj odvisen od trajnostne in vključujoče gospodarske rasti. Zato bo v Sloveniji javno finančna konsolidacija temeljila na takojšnjih ukrepih, ki bodo usmerjeni v njeno spodbujanje z izboljšanjem konkurenčnosti slovenskega gospodarstva z ustreznim zmanjšanjem obremenitev dela, povečanjem olajšav za investicije ter stimulativnih davčnih ukrepov za lažji začetek poslovanja ter drugih ukrepov za povečanje proračunskih prihodkov. Proučili bomo obseg zadolževanja in predlagali sprejem ustreznih ukrepov. Poleg spodbud za pošteno delo bomo prednostno v letu 2012 in letu 2013 sprejeli ukrepe z namenom znižanja finančne nediscipline, zlorab na področju davkov in prispevkov in sive ekonomije ustvarjali pravno regulirano okolje z ustreznim, predvsem pa učinkovitim sodnim varstvom.

Na področju zaposlovanja in ustvarjanja delovnih mest bomo oblikovali spodbudno davčno politiko, ki ne bo dodatno obremenila gospodarstva in plač.

Na odhodkovni strani proračuna bo posebna pozornost namenjena racionalizaciji in povečanju učinkovitosti v javnem sektorju ob upoštevanju standardov in normativov v javnem sektorju, ki jih bomo uskladili s socialnimi partnerji v okviru socialnega sporazuma.

Zavedamo se, da lahko dolgoročno porabimo le toliko, kot ustvarimo. Velik poudarek bomo posvetili reviziji postopkov javnega naročanja, skrbnejšemu upravljanju in preglednejšemu poslovanju strateških podjetij v državni lasti, postopkom nabave blaga in materiala.

Do podpisa Socialnega sporazuma je potreben temeljit premislek o učinkovitosti nadaljnje poti fiskalne politike, še posebej o vpeljevanju avtomatskih fiskalnih stabilizatorjev v letu, za katerega se predvideva blaga recesija, kar ima lahko negativne posledice na prihodkovni strani.

5.2 Učinkovita in ekonomična državna in javna uprava

Država mora s svojo organiziranostjo in delovanjem podpreti večjo konkurenčnost domačega zasebnega sektorja, tudi zato je nujno oblikovati hitro odzivno in učinkovito državo, ki bo sposobna z ukrepi ekonomske politike ter z ustvarjanjem konkurenčnih pogojev gospodarjenja in razvojno privlačnih lokacij za poslovanje izboljšati nacionalno konkurenčnost in ustvariti ugodne pogoje tudi za

pritok tujega kapitala na eni strani, po drugi strani pa urediti sistemske pogoje za zmanjšanje odtoka domačega kapitala v tujino. Nujno je potrebno oblikovati trdno regulativno okolje, katerega namen bo omogočati zdravo konkurenčno okolje in preprečevati neelojalno konkurenco.

Skrb za učinkovito in ekonomično državno in javno upravo predstavlja pomemben dejavnik za vzpostavitev proračunskega ravnotežja. Zagotavljanje učinkovite, racionalne in ekonomične državne in javne uprave bomo poiskali v bolj racionalni organizaciji, ustrežnejšemu vodenju in načrtovanju dela, s poenostavitvijo postopkov, skrbno načrtovanim zaposlovanjem, prenašanju dela nalog na nevladne organizacije in z uveljavljanjem javno zasebnega partnerstva, pri čemer ti ukrepi ne smejo vplivati na kakovost in dostopnost javnih storitev. Pretok sredstev med javnim in zasebnim sektorjem mora biti transparenten, nadzor pa jase in učinkovit. Socialni partnerji podpiramo uvedbo standardov in normativov v javnem sektorju, ki jih bomo uskladili s socialnimi partnerji v okviru socialnega sporazuma.

5.3 Delovanje pravne države in pravna varnost

Medsebojno povezan in usklajen pravni sistem, zlasti pa njegovo učinkovito delovanje, je osnovni temelj za zagotavljanje pravne varnosti in družbenega okolja, ki spodbuja gospodarsko rast, zmanjšuje delež sive ekonomije, preprečuje neelojalno konkurenco, ustvarja trajnostni razvoj in družbeni napredek.

Socialni partnerji smo enotni, da potrebujemo stabilen, konsistenten in učinkovit pravni sistem.

Za zagotavljanje učinkovitosti pravne države je izredno velikega pomena medsebojno usklajeno in hitro delovanje vseh državnih organov, institucij ter njihova neodvisnost. Tako pristojnih inšpekcijskih služb, nadzornih služb kot tudi policije, tožilstva in sodstva.

Spoštovanje zakonodaje in spoštovanje ter dosledno izvrševanje sodnih odločitev mora postati eden od glavnih temeljev gospodarskega in socialnega razvoja Slovenije.

5.4 Trajnostno naravnan gospodarski razvoj

Slovenijo moramo umestiti na pot trajnostnega razvoja. Trajnost ni razumljena samo okoljsko, ampak tudi z vidika demografije, tehnološkega razvoja, socialne stabilnosti, z vidika zdravja, konkurenčnosti, potrošnje in finančne vzdržnosti.

Potrebne strukturne in gospodarske reforme za izhod iz večplastne krize morajo imeti uravnoteženo ekonomsko, socialno in okoljsko komponento. Trajnostni razvoj, pojmovan kot medgeneracijsko odgovoren in pravičen razvojni model ravnovesja med gospodarstvom, socialo ter okoljem, je namreč razvojni imperativ Slovenije. Skupne rešitve je potrebno iskati v smeri ekološke naravnosti celotnega gospodarstva in uvajanja zelenih tehnologij.

Okoljske tehnologije in ozelenjeno podjetništvo, okoljsko odgovorna raba domačih okoljskih virov, sonaravno kmetijstvo, turizem, promet (tirni in javni, kolesarjenje) in gradbeništvo (energetske prenovе zgradb, pasivna gradnja, domači gradbeni materiali) ter ekologizirane druge dejavnosti naj postanejo jedro slovenskega inovacijskega, trajnostnega razvojno-okoljskega preboja.

Domači regionalni naravni viri, ohranjeni socialni kapital in izobraženi prebivalci so ključni stebri trajnostnega razvoja Slovenije in vseh njenih pokrajin. Skladnejši regionalni razvoj, decentralizacija in izjemen potencial za varno stopnjo samooskrbe, s številnimi novimi delovnimi mesti, s strateško ključnimi dobrinami (hrana, voda, les in obnovljivi viri energije) so ključni podporni stebri trajnostnega gospodarskega razvoja in s tem povezane nacionalne varnosti. Z večjo stopnjo samooskrbe in zmanjšanjem uvoza surovin, hrane in energije med drugim bistveno zmanjšamo ekološki in ogljični

odtis ter s tem prispevamo večji delež k okoljski in socialni odgovornosti Slovenije ter potrebnemu razvojnemu preboju.

Za doseganje ciljev trajnostnega razvoja in izboljšanja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva je potrebno vzpostaviti takšno poslovno okolje, ki bo omogočalo maksimalno izrabo znanja za inovacije proizvodov in storitev. Po drugi strani pa mora biti vse to usklajeno z ohranjanjem okolja ter sledenjem najperspektivnejšim gospodarskim panogam in tehnologijam za načrtno krepitev tehnologij obnovljivih virov energije. Za konkurenčnejšo poslovno okolje pa se bo potrebno znebiti nepotrebnih določenih regulacij in administrativnih ovir, a nikakor ne na račun povečanja možnosti zlorab.

Obremenjenost slovenskega gospodarstva, zapleteno administrativno okolje ter plačilna nedisciplina, ki je v veliki meri posledica nedelovanja pravne države, hromi gospodarski razvoj. Davčne olajšave bodo v največji meri usmerjene v ukrepe za spodbujanje nastajanja novih podjetij z novimi delovnimi mesti, ki imajo realen investicijski plan in investicij v znanje in razvoj. Prav tako pa bodo namenjene za razbremenitev podjetništva in obrti.

Za doseganje hitrejšega gospodarske rasti in učinkovitejšega razvoja Slovenije ter ohranjanja in odpiranja novih kvalitetnih in trajnostnih delovnih mest je potrebno sprejeti ustrezno strategijo in politiko upravljanja z državnim premoženjem ter načinom ravnanja z lastniškimi deleži, s katerimi razpolagajo banke v državni lasti.

Prav tako pa bo potrebno bistveno večji pomen posvetiti pomenu izvoza in intenzivnejšega plasiranja slovenskega blaga in storitev na obstoječe in nove trge ter privabljati tuje investicije tako v realni kot tudi v javni sektor.

5.5 Trg dela in zaposlovanje

Slovenski trg dela zaznamuje predvsem veliko število različnih oblik dela z različnimi stroškovnimi obremenitvami, kar ima za posledico neenakost ljudi, ki delo opravljajo in visoko segmentacije pravic iz dela. Podjetja se vse pogosteje odločajo za zaposlovanje za določen čas in ostale negotove oblike opravljanja dela. Velik problem predstavlja strukturna in vse bolj dolgotrajna brezposelnost.

V času visoke brezposelnosti je redna zaposlitev še posebej cenjena, zato se socialni partnerji strinjamo, da je nujno spodbujati aktivne politike na trgu dela, ki morajo biti povezane s potrebami gospodarstva in usmerjena v kvalitetna delovna mesta, ki bodo zagotavljala ekonomsko in socialno varnost in ter vse vrste zaposlovanja, predvsem pa prehajanje iz bolj fleksibilnih zaposlitev v zaposlitve za nedoločen čas. Še naprej bomo razvijali koncept varne prožnosti in s spremembami delovnopravne zakonodaje ter uskladitve z ostalo, tudi davčno zakonodajo, omogočili primerno razmerje, ki bo zaposlenim zagotavljalo ustrezno socialno varnost, podjetjem pa možnost bolj učinkovitega prilagajanja razmeram na trgu.

Zavedamo se, da je potrebno znanje, pridobljeno v rednem izobraževanju, ves čas nadgrajevati. To omogoča, da se posamezniki lažje vključijo v družbo, so bolj informirani, spodbuja njihovo ustvarjalnost in inovativnost ter s tem povečuje njihovo učinkovitost na delovnem mestu in možnost za zaposlitev. Vključevanje v koncept vseživljenjskega učenja mora postati samoumevno, prav tako izobraževanje in usposabljanje zaposlenih v vsej aktivni dobi. Država bo pri tem aktivno finančno in organizacijsko spodbujala koncept vseživljenjskega učenja. Socialni partnerji se obvezujemo, da bomo spodbujali zaposlene in brezposelne k vseživljenjskemu učenju in vključevanju v aktivne politike zaposlovanja.

Spodbujali bomo programe za daljše ostajanje v zaposlitvi in izvajali ukrepe v podporo zdravemu življenjskemu slogu ter za krepitev varnosti in zdravja pri delu. Prenovili bomo ukrepe aktivne politike zaposlovanja, kjer bomo zmanjšali razdrobljenost programov, povečali njihovo povezanost s

potrebami gospodarstva, racionalizirali postopke vključevanja brezposelnih in dosledno spremljali učinkovitost posameznih programov ter spodbujali programe zaposlovanja težje zaposljivih in dolgotrajno brezposelnih. V pripravo programov aktivne politike zaposlovanja bomo aktivno vključili socialne partnerje.

Socialni partnerji in Vlada Republike Slovenije smo enotni, da bomo posebno pozornost posvetili konceptu družbene odgovornosti podjetij z namenom, da le-ta postane sestavni del poslovanja slovenskih podjetij in doseganja konkurenčnosti slovenskega gospodarstva.

5.6 Plačna politika

Plačna politika je pomemben segment usklajevanja interesov med socialnimi partnerji. Zajema predvsem dogovor o načinu oblikovanja in višini plač zaposlenih. Učinkovit in pravičen plačni model mora biti vzdržen, zagotavlja varnost in motivacijo za delo, pri čemer mora biti pri oblikovanju plačnega modela odločilna vloga prepuščena socialnim partnerjem.

Predstavniki delodajalskih organizacij in sindikati se o višini plač v zasebnem sektorju dogovarjajo s kolektivnimi pogodbami na različnih ravneh. Politika plač v javnem sektorju mora zagotavljati vzdržnost sistema, ustrezno ravnovesje ravni in gibanja plač v javnem sektorju v primerjavi z zasebnim sektorjem, tako da rast plač v javnem sektorju ne bo presegala tiste v zasebnem sektorju. Poleg predpisov plačna politika v javnem sektorju temelji tudi na veljavnih zakonih in kolektivnih pogodbah ter veljavnih dogovorih.

Prav tako se strinjamo, da je treba z vidika socialne varnosti zaposlenih še naprej zagotavljati zakonsko pravico do minimalne plače, ki naj jim omogoči dostojno preživetje, ter oblikovati politike, ki bodo podjetjem omogočile, da se lažje odločajo za udeležbo zaposlenih na dobičku in ustvarjanje novih delovnih mest.

5.7 Znanje kot temelj razvoja

Za doseganje višje ravni razvitosti družbe je potrebno vzpostaviti vzgojno-izobraževalni sistem, ki bo zagotavljal odličnost v vzgoji in izobraževanju na vseh ravneh, omogočiti dostopnost do vzgoje, izobraževanja in znanja ter uskladiti vsebine izobraževalnih programov s potrebami sodobne družbe. Izobraževalni programi morajo zagotoviti znanja in kompetence za ustvarjalno delo.

Treba je spodbujati poklicno in strokovno izobraževanje, zagotoviti stalno posodabljanje vsebine programov in njihovo prilagajanje potrebam dela in razvoju tehnologij. V ta namen je treba zagotoviti sodelovanje socialnih partnerjev pri oblikovanju in izvajanju politike na področju vzgoje in izobraževanja. Potrebna je skupna promocija in načrtovanje socialnih partnerjev do poklicev, ki so na trgu deficitarni. Potrebno je zagotoviti zadostne materialne in kadrovske vire za izobraževanje odraslih in izobraževanje v okviru programov aktivne politike zaposlovanja. Pomembna je zaveza delodajalcev (tudi s sofinanciranjem države) za izobraževanje zaposlenih in uvajanje novih izobraževalnih programov. Konkurenčnost gospodarstva naj ob tehnološki konkurenčnosti temelji tudi na kompetencah in motiviranosti zaposlenih. Slednje je treba dosegati predvsem z vseživljenjskim učenjem, ki naj se izraža tako z vlaganjem v dokvalifikacijo in prekvalifikacijo zaposlenih, kot tudi z izobraževanju in usposabljanju kot sestavni del ukrepov, na katerih temelji aktivna politika zaposlovanja. Glede izzivov v prihodnosti je nujno tudi spodbujanje samoizobraževanja in zagotavljanje sredstev za izobraževanje samostojnih podjetnikov, obrtnikov in kmetov.

Ob spremembah izobraževalnih programov in sistemov je treba zagotoviti sprotno in strokovno klasificiranje izobraževalnih programov, medsebojno primerljivost in prehodnost ter sistemsko urediti tudi posledice takšnih sprememb (na področju plač, pogojev za zasedbo delovnih mest, ipd.).

V sistem izobraževanja, predvsem v programe strokovnega usposabljanja, je treba aktivneje vključiti tudi sindikate dejavnosti in poklicev. Zagotoviti je treba sistemske pogoje in selektivno odpraviti

administrativne ovire za delodajalce, da se bodo bolj odločali za prakso, pripravnost in izpopolnjevanje mladih.

Znanstveno-raziskovalna dejavnost je ključna za ustvarjanje novih delovnih mest z večjo dodano vrednostjo. Zato je potrebna večja navezanost znanosti na raziskovalne in tehnološke potrebe tako gospodarstva kot tudi negospodarstva. Raziskave za razvoj je treba še tesneje povezati z evropskimi raziskovalnimi projekti.

5.8 Socialna politika in zdravstvo po meri ljudi

Spodbujanje gospodarske aktivnosti, višje zaposlenosti in odpiranje novih delovnih mest zagotavljajo višjo stopnjo socialne varnosti in družbene vključenosti prebivalstva. S prerazporeditvijo dohodkov in zagotavljanjem enake dostopnosti do ukrepov in storitev socialne države bo država skrbela, da bosta vsem državljanom čim bolj zagotovljeni osnovna socialna varnost in enaka možnost zadovoljevanja osnovnih osebnih in skupnih eksistenčnih potreb

Staranje prebivalstva povzroča vse večje pritiske na javne finance. Zagotavljanje dolgoročne vzdržnosti javnega pokojninskega sistema bo v največji meri mogoče zagotoviti z večjim številom zaposlenega delovno aktivnega prebivalstva. Sprememba pokojninske zakonodaje bo sledila ciljem zagotavljanja dostojne višine pokojnin ter finančne vzdržnosti pokojninskega sistema, sistem pa mora biti pregleden, pravičen, medgeneracijsko solidaren in spodbuden za vključevanje v pokojninsko zavarovanje in plačevanje prispevkov.

Stopnja razvoja se kaže tudi v ravni zdravja ter dostopnosti do zdravstvenih storitev. Ob prenovi zdravstvenega sistema je treba zagotoviti ustrezno ravnotežje med dostopnostjo do zdravstvenih storitev in zmožnostjo financiranja, pri čemer kvaliteta in obseg zdravstvene storitve ne smeta biti odvisna od premoženjskega statusa posameznega uporabnika storitve. Okrepiti je treba prizadevanja za zdravstveno preventivo. Sistem zdravstvenega varstva mora biti pregleden, finančno zdržen, kakovosten in učinkovit. Njegov temelj je javno zdravstvo in solidarnost.

Prebivalcem morajo biti zagotovljene zdravstvene storitve glede na zdravstvene potrebe posameznika, financiranje zdravstvenega sistema pa mora biti sorazmerno z dohodkovnimi zmožnostmi posameznikov. Okrepiti je treba prizadevanja za zdravstveno preventivo.

Dostop do zdravstvenih storitev ne sme biti odvisen od socialno ekonomskega stanja posameznika ali od njegovih osebnih okoliščin, zato bomo poskrbeli, da se bo plačilo obveznega zdravstvenega zavarovanja zagotavljalo z ustreznimi pravnimi sredstvi, ne pa z odtegnitvijo zdravstvenih storitev zavezancem in/ali njihovim svojcem.

Mešanje javne in zasebne zdravstvene dejavnosti pri istem izvajalcu zdravstvene dejavnosti, izvajanje zdravstvene dejavnosti zaposlenih v javnih zdravstvenih zavodih še v lastnem ali tujem s.p. ali d.o.o. povzročajo anomalije, ki spodbujajo zlorabe časa v javni službi, javnih sredstev in pacientov v javnem zdravstvu, kar škodi javnemu interesu. Zato bomo ločili javno od zasebne zdravstvene dejavnosti. Izvajalci zdravstvene dejavnosti se bodo morali odločiti, ali bodo delali v javni zdravstveni mreži javnih zdravstvenih zavodov in koncesij ali pa le izven javne zdravstvene mreže, kjer pa bodo financirani le z zasebnimi sredstvi prebivalstva. Okrepili bomo nadzor v sistemu zdravstvenega varstva z namenom varovanja pravic pacientov.

PODPISNIKI:

Vlada Republike Slovenije

Minister za delo, družino in socialne zadeve
mag. Andrej Vizjak

Delodajalci:

Združenje delodajalcev Slovenije

Milan Lukič

Gospodarska zbornica Slovenije

mag. Samo Hribar Milič

Obrtno-podjetniška zbornica Slovenije

Štefan Grosar

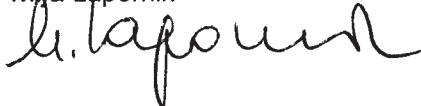
Združenje delodajalcev obrti in podjetnikov Slovenije

Milan Škapin

Trgovinska zbornica Slovenije

Mija Lapornik

**TRGOVINSKA
ZBORNICA SLOVENIJE**
Dimičeva ulica 13, 1000 Ljubljana

Delojemalci:

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije

mag. Dušan Semolič

Konfederacija sindikatov Pergam Slovenije

dr. Janez Posedi

Konfederacija sindikatov 90 Slovenije

Peter Majcen

Konfederacija novih sindikatov Slovenije Neodvisnost

Drago Lombar

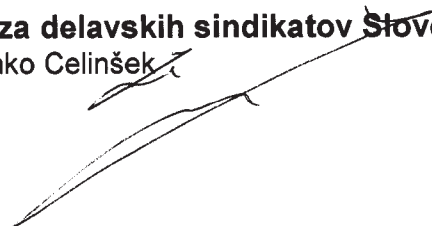
Slovenska zveza sindikatov Alternativa

Zdenko Lorber

Zveza delavskih sindikatov Slovenije – Solidarnost

Branko Celinšek

Konfederacija sindikatov javnega sektorja Slovenije

Branimir Štrukelj

Neodvisni sindikati Slovenije
Rastko Plohl

Zveza reprezentativnih sindikatov Slovenije
Rajko Bakovnik

ZRS
ZVEZA REPREZENTATIVNIH
SINDIKATOV SLOVENIJE

Ljubljana, 03. april 2012

